Р Е Ш Е Н И Е
№ 3694

гр. София, 03.06.2014 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, **Първо отделение 16 състав,** в публично заседание на 14.05.2014 г. в следния състав:

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪДИЯ: Ралица Романова

при участието на секретаря Гергана Мартинова, като разгледа дело номер **2380** по описа за **2014** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 145 – чл. 178 от Административно-процесуалния кодекс (АПК) във връзка с чл. 118 от Кодекса за социално осигуряване (КСО).

Образувано е по жалба на Й. В. М. от [населено място] срещу решение № РО – 109 от 26.02.2014г. на директора на Териториално поделение на Национален осигурителен институт – С. град (ТП на НОИ С. град), с което е отхвърлена жалбата му срещу разпореждане № 890511/5 от 17.01.2014 г. на длъжностно лице по пенсионно осигуряване при ТП на НОИ С. град.

Жалбоподателят счита, че оспореното решение и потвърденото с него разпореждане са незаконосъобразни, като оспорва извода на административния орган за наличие на основание за прекратяване изплащането наследствена пенсия по чл. 96, ал. 1, т. 4 от КСО. Излага подробни съображения, че са налице предвидените в чл. 82, ал. 1 от КСО предпоставки, за да му бъде отпускана наследствена пенсия и след датата 11.12.2013г. Счита, че тълкуването на чл. 82, ал. 1 от КСО във връзка с чл. 34, ал. 1 от НПОС е направено в противоречие с материалния закона и е необосновано. Иска отмяната на решението и потвърденото с него разпореждане, като преписката бъде върната на административния орган за издаване на административен акт за продължаване изплащането на полагащата му се наследствена пенсия.

Ответната страна – директорът на Териториално поделение на Национален осигурителен институт – С. град, чрез процесуалния си представител юрк. П. изразява становище за неоснователност на жалбата и за законосъобразност на оспорения

административен акт.
Административен съд София град, I отделение, 16 състав, като обсъди доводите на страните и събраните по делото писмени доказателства по реда на чл. 235, ал. 2 и чл. 236, ал. 2 от ГПК във връзка с чл. 144 от АПК, приема за установена следната фактическа обстановка:
Й. В. М. получава наследствена пенсия за инвалидност поради общо заболяване, отпусната с разпореждане № [ЕГН] от 12.04.2012г. на директора на ТД на НОИ С. град, считано от 21.01.2012г., отпусната въз основа на подадено от него заявление вх. № МП-29916/23.03.2012г. Приложени са уверение № 132/03.05.2012г. и уверение № 274/12.03.2012г. от Софийски университет „Св. К. О.” – Юридически факултет, с които се удостоверява, че жалбоподателят е записан за зимен и летен семестър през учебната 2011-2012г. в четвърти курс редовно обучение, държавна поръчка на висше образование на образователно-квалификационна степен „магистър”, по специалността „Право”. Видно от уверение № 081, вх. № МП – 116981 от 10.12.2013г. от СУ „Св. К. О.” [населено място] оспорващият е дипломиран на 10.12.2013г., съгласно протокол № 001/10.12.2013г.
С разпореждане № 890511/5 от 17.01.2014г. на длъжностно лице по „ПО” при ТП на НОИ С. град, издадено на основание чл. 96, ал. 1, т. 4 от КСО е прекратена наследствена пенсия за инвалидност поради общо заболяване на Й. В. М., считано от 11.12.2013г.
Процесното разпореждане е обжалвано от Й. М. пред директора на ТП на НОИ С. град с жалба вх. № 94 Й – 4755-1 от 05.02.2014 г. по описа на ТП на НОИ С. град, като с решение № РО – 109 от 26.02.2014г. на директора на ТП на НОИ С. град жалбата е отхвърлена. Административният орган е приел, че с полагането на държавните изпити към 11.12.2013г. оспорващият е завършил висшето си образоване за специалност „Право”, поради което считано от 12.12.2013г. следва да бъде прекратено отпускането на наследствена пенсия за инвалидност поради общо заболяване.
Видно от данните по делото със заповед № ЛС – И – 01-27 от 23.01.2014 г. на министъра на правосъдието на РБ Й. В. М. е разпределен за стажант – юрист в Софийски градски съд за срок от шест месеца, считано от датата на постъпването.
От акт за встъпване в длъжност № 136/2014г. е видно, че Й. В. М. е разпределен като стажант юрист при Софийски градски съд за периода от 03.02 – 03.08.2014г.
При така установената фактическа обстановка Административен съд София град, 16 състав направи следните правни изводи:
Видно от данните по делото решение № РО – 109 от 26.02.2014г. е връчено на Й. М. на 27.02.2014г. Жалбата до Административен съд – София град е подадена чрез ТП на НОИ С. град с вх. № 94-Й-4755-2 от 28.02.2014г., в рамките на в 14-дневния преклузивен срок по чл. 149, ал. 1 от АПК, и от надлежна страна, поради което същата е процесуално допустима. Разгледана по същество е и основателна.
Съгласно чл. 168, ал. 1 от Административно-процесуалния кодекс (АПК), приложим на основание чл. 118, ал. 2 от КСО съдът не се ограничава само с обсъждане на основанията, посочени от оспорващия, а е длъжен въз основа на представените от страните доказателства да провери законосъобразността на оспорения административен акт на всички основания по чл. 146 – дали актът е издаден от компетентен орган, дали са спазени материалноправните и административнопроизводствените правила; дали актът е издаден в писмена форма и дали същият е съобразен с целта на закона.

Оспореният административен акт е издаден от компетентен орган съгласно чл. 117, ал. 3 от КСО – директора на ТП на НОИ С. град в кръга на правомощията му, като е спазена изискуемата писмена форма, както и процесуалните правила в производството по издаването му.
С оспореното в настоящото производство решение № РО – 109 от 26.02.2014г. на директора на ТП на НОИ С. град е потвърдено разпореждане № 890511/5 от 17.01.2014г. на длъжностно лице по „ПО" при ТП на НОИ С. град, издадено на основание чл. 96, ал. 1, т. 4 от КСО, с което е прекратена наследствена пенсия за инвалидност поради общо заболяване на Й. В. М., считано от 11.12.2013г.
Неправилно административният орган е приел, че е налице основание за прекратяване на наследствената пенсия за ИОЗ на жалбоподателя, считано от 11.12.2013г. с оглед завършването на висшето образование след полагане на задължителните държавни изпити по специалност „Право".
Съгласно чл. 82, ал. 1 от КСО децата имат право на наследствена пенсия до навършване на 18-годишна възраст, а след навършването й, ако учат - за срока на обучението, но не по-късно от навършването на 26-годишна възраст, както и над тази възраст, ако са се инвалидизирали до 18, съответно до 26-годишна възраст. Децата, които се считат за учащи, се определят с наредбата по чл. 106. В случая е налице първата хипотеза по чл. 82, ал. 1 от КСО.
От друга страна, в чл. 96 от КСО са посочени основанията за прекратяване изплащането на пенсии, като в т. 2 от същата разпоредба е посочено, че пенсията се прекратява с навършване на определената в закона пределна възраст за получаването на същата, а в т. 4 – когато отпадне основанието за изплащането й.
Според административния орган към 11.12.2013г. жалбоподателят се счита за завършил висшето си образование по специалност „Право" поради полагането на изискуемите държавни изпити.
В чл. 82, ал. 1 от КСО е посочено, че наследствената пенсия се отпуска до края на обучението, но не по-късно от 26 годишна възраст на лицето. Оспорващият няма навършени 26 години и ги навършва на 11.05.2015г.
Следователно, основният спорен въпрос е към кой момент се счита, че жалбоподателят завършва обучението си, т.е. дали това е датата на полагане на последния държавен изпит или датата на приключване на стажа по чл. 294, ал.1 от Закона за съдебната власт.
Съгласно чл. 34, ал.1 ,т. 2 от Наредбата за пенсиите и осигурителния стаж (НПОС) учащи след навършване на 18-годишна възраст по смисъла на чл. 82, ал. 1 от КСО са лицата, независимо от формата и степента на обучението, приети и записани във висшите училища, създадени по реда на Закона за висшето образование (ЗВО), както и в организациите по чл. 47 от същия закон.
Съгласно чл. 34, ал. 3 от НПОС лицата, завършващи последен курс на обучение се счита, че учат до дипломирането си, но не по-късно от края на втората сесия за дипломирането на курса. Приета е изрична разпоредба на чл. 34, ал.4 от НПОС, с изменение, обнародвано в ДВ, бр. 23 от 2014г, на която е дадено обратно действие – в сила от 01.01.2014г. Съгласно тази разпоредба лицата, които полагат стаж след дипломиране, не се считат за учащи.
Съгласно чл. 45, ал. 1 и ал. 2 от ЗВО обучението по всяка специалност на образователно-квалификационна степен „бакалавър" или „магистър" завършва с държавен изпит или със защита на дипломна работа, които се провеждат пред

държавна изпитна комисия съгласно държавните изисквания за дипломиране.
В тази връзка съгласно чл.11, ал.1 от Наредбата за единните държавни изисквания за придобиване на висше образование по специалността „Право" и професионална квалификация „Юрист", обучението на студентите по специалността „Право" завършва с полагане на държавни изпити по публичноправни, по гражданскоправни и по наказателноправни науки.
От друга страна, с нормата на чл. 294, ал.1 от Закона за съдебната власт (ЗСВ) е предвидено, че завършилите висше образование по специалността „Право" придобиват юридическа правоспособност след шестмесечен стаж като стажант – юристи и полагане на изпит.
Съгласно така цитираните разпоредби и отчитайки спецификата на обучението по специалността „Право" провеждането на стаж като стажант – юрист е задължителен елемент от сложния фактически състав по придобиване на юридическа правоспособност по ЗСВ. В постоянната практика на Върховния административен съд (решение по адм. дело № 10472/2009 г., решение по адм. дело № 1774/2012 г., решение по адм. дело № 13418/2012 г. по описа на Върховен административен съд, VI отделение) е прието, че до полагане на държавния практико-теоретичен изпит след задължителен стаж дипломираните студент-юристи не са придобили юридическа правоспособност и професионална квалификация, за да могат валидно да упражняват професията си. Това означава, че същите продължават обучението си, продължават да учат и имат право на наследствена пенсия по чл. 82, ал. 1 от КСО през време на 6 – месечния задължителен стаж и до успешно полагане на изпита за правоспособност. До този извод се достига след анализ на задължителността на 6 – месечния стаж по чл.294, ал.1 от ЗСВ, като неполагането на така изискуемия стаж и непреминаването на задължителния изпит за правоспособност поставя в невъзможност лицата да полагат труд като правоспособни юристи. Нормата на чл. 294, ал.1 от ЗСВ се явява специална по отношение на общите разпоредби на чл. 45, ал. 1 и ал. 2 от ЗВО.
В случая не могат да намерят приложение цитираните по-горе норми на чл.34, ал. 3 и ал.4 от НПОС, съобразно чл. 15, ал. 3 от Закона за нормативните актове (ЗНА) като норми, противоречащи на акт от по-висока степен. В изброяването по чл. 34, ал. 1 от НПОС не са включени децата, които са завършили висше образование по определена специалност, но не са придобили право да упражняват съответната професия, защото с нормативен акт е предвиден задължителен предварителен стаж за придобиване на правоспособност. Такъв нормативен акт за студентите, завършили специалността „Право" е Закона за съдебната власт. Според чл. 294, ал. 1 от този закон завършилите висше образование по специалността „Право" придобиват юридическа правоспособност след 6-месечен стаж като стажант-юристи и полагане на изпит. Следователно с тази разпоредба законодателят е предвидил, че усвояването на юридическата професия включва и 6-месечен предварителен стаж, след който задължително се полага изпит за правоспособност, т.е. за правото да се упражнява юридическа професия (юридическа правоспособност), освен академичното обучение по специалността „Право" в акредитирано висше учебно заведение, бъдещите юристи провеждат допълнително теоретико-практическо обучение, което завършва с полагането на изпит (също държавен) в Министерство на правосъдието по въпросник, утвърден от министъра на правосъдието (чл. 299, ал. 3 З.). Министърът на правосъдието издава удостоверение за юридическа правоспособност на стажант-юрист, който е получил на изпита оценка „издържал" (чл. 301 ЗСВ), а при

оценка „неиздържал" стажант-юристът има право да се яви повторно на изпит след допълнителен двумесечен стаж (чл. 300, ал. 2 от ЗСВ). В срока на обучението за упражняване на юридическа професия се включва и времето на предварителния задължителен стаж по Глава IX от ЗСВ, поради което през това време децата, получаващи наследствена пенсия и навършили 18-годишна възраст, продължават да учат по смисъла на чл. 82, ал. 1 КСО и получаваната от тях наследствена пенсия не следва да бъде прекратявана. Нормите на 34, ал. 3 и 4 от НПОС по отношение на стажант-юристите (а и по отношение на всички студенти по специалности за упражняването на професии, по които нормативно е установен задължителен предварителен неплатен стаж) не следва да бъдат прилагани по силата на чл. 15, ал. 3 от ЗНА.

От друга страна, позоваването от страна на административния орган на нормата на чл. 11, ал. 1 от Наредбата за единните държавни изисквания за придобиване на висше образование по специалността „Право" и професионална квалификация „Юрист" е неоснователно, защото цитираната разпоредба урежда завършването на академичното образование от студентите по специалността „Право" и дипломирането им, но не и правото да работят юридическата професия. Последното става факт след провеждането на задължителния теоретико-практически стаж и полагане на изпит за правоспособност. Задължителният стаж няма самостоятелно правно значение и се явява своеобразно продължение на обучението по специалност „Право" от практически аспект. А. в подкрепа на това е и условието, регламентирано с нормата на чл. 294, ал.2 от ЗСВ, според което по време на стажа стажант-юристът не получава възнаграждение и времето не се зачита за осигурителен стаж.

Следователно, към 11.12.2013г. не е настъпило основание за прекратяване изплащането на наследствена пенсия на жалбоподателя и на същият се дължи изплащането й до приключване на задължителния 6 – месечен стаж с полагането на теоретико-практически изпит, съгласно чл. 294, ал.1 от ЗСВ.

По така изложените съображения съдът намира, че жалбата на Й. В. М. е основателна, поради което следва да като бъдат отменени решение № РО – 109 от 26.02.2014г. на директора на Териториално поделение на НОИ С. град и потвърденото с него разпореждане № 890511/5 от 17.01.2014г. на длъжностно лице по пенсионно осигуряване при ТП на НОИ С. град. На основание чл. 173, ал. 2 от АПК преписката следва да бъде върната на административния орган за издаване на нов административен акт за изплащане на наследствена пенсия за инвалидност поради общо заболяване на Й. В. М., считано от 12.12.2013г., до отпадане на основанието за това.

Водим от горното и на основание чл. 118, ал. 2 КСО във връзка с чл. 172, ал. 2, предл. 2 от АПК, Административен съд София град, I отделение, 16 състав

Р Е Ш И:

ОТМЕНЯ по жалбата на Й. В. М. решение № РО – 109 от 26.02.2014г. на директора на Териториално поделение на Национален осигурителен институт – С. град.

ОТМЕНЯ разпореждане № 890511/5 от 17.01.2014г. на длъжностно лице по пенсионно осигуряване при Териториално поделение на Национален осигурителен институт – С. град.

ВРЪЩА преписката на ръководителя „Пенсионно осигуряване" при Териториално

поделение на Национален осигурителен институт – С. град за издаване на административен акт в 14-дневен срок при спазване на указанията по тълкуването и прилагането на закона, дадени с мотивите на настоящото решение.

Решението подлежи на касационно обжалване пред Върховния административен съд в 14 – дневен срок от съобщението и от изпращането на страните на препис от решението, че е изготвено.

Административен съдия: